

A gondolatokat, a múltat meg kell örökíteni

Márton Gábor az idén nyolcvanöt esztendő, nyugdíjas tanár, helytörténész, és bátran nevezhetjük írónak is, hiszen már számos kötete jelent meg. *Hajrá, Gyoma!* címmel a gyomai labdarúgásnak állított emléket megjelenése idejéig, 1986-ig. Vagy az endrődi foci történetéről a kezdeti időktől, 1920-tól. Nem éppen kis munka volt az sem, amikor Farkasinszki Imre, a híres prímás életének könyvét írta meg. Aztán ott van az *Adatok és emlékek endrődi iskolák történetéhez, Iskolapad és katedra*, a legutóbbi megjelent kötete. Azonban írt verses kötetet is *Versek* címmel. Ebben van társadalmi, hazafias, szerelmi témájú, vagyis igencsak vegyes...

-Erről a verses kötetéről, létrejöttéről meséljen valamit!

-A negyedik és ötödik évfolyamú képzőt Újvidéken jártam, a háború után 1944-45-ben. Néhány vers is ott született. Mikor végeztem a tanárképzőben, visszamentem a vasúthoz, mint volt növendék. Nevelőtanár lettem, Újvidéken voltam egy fél évig. Akkor ért a szerencsés véletlen, tudniillik a MÁV-intézetnek én voltam az úgynevezett vagyonoőre. Egyszer, mikor egy nagy parkban voltam. Megyek a parkban, aminek az egyik végében állt a „bakteráj”. Hallom, hogy nagyon kétségbeesve sikoltozik egy hölgy: „segítség, segítség”! Én meg, a nagy ökör, háborús helyzethez szokva odarontottam az ajtón, a lakásba. Kinyílt az ajtó, és megjelent benne egy pisztolyos orosz katona. Na, mondom kellett idejönnöm! Mögötte meg jött sírva egy nagyon szép, fiatal nő. A pisztolyt rám fogta az orosz, erre a lány közénk ugrott. A katona megfogta a lány kezét és bevonultak a szobába. Nekem a lány megintette, tűnjek el. Lehet, hogy ott haltam volna meg...

-Továbbá ott van az *Élők, holtak vallomása, anekdoták Endrődről*. Ez 2008-ban jelent meg. Azonban feltétlenül jelentős műve Márton Gábornak a Rózsahegyi Kálmánról szóló kötet. Hogyan lesznek, születnek ezek a kötetek?

-A sportkönyvek például az akkori meccsek leírásán alapszanak. Ugyanis minden meccsről készítettem beszámolót a megyei újságnak és ezeket gyűjtöttem össze. A legutóbbiról azt lehet elmondani, hogy ez tulajdonképpen az életem, a tanítóskodás. Apám vasutas volt. Édesanyám Nagy Gyula Tímár Mátyás lánya volt. Volt már öt gyereke, amikor édesapám özvegyen maradt. Fülöp Imre összeismertette apámat, meg anyámat, ez után a házasság után szült még hat gyereket, tehát tizenegyen voltunk. Aztán édesapánk meghalt TBC- ben. Én akkor voltam tízéves. Hunya Alajos édesapja volt a tanító mesterem. Majd később Szegedre felvettek a tanítóképzőbe. Az első három évet ott tanultam, majd aztán kerültem Újvidékre. Onnan elindultam haza gyalog, novemberben, egészen Szolnokig. Éjszakára bekéredzkedtem az egyházhoz, aztán így érkeztem haza. Csejtre mentem, tanyasi

gyerekeket tanítani. Én nagyon szerettem a tanyasi életet, iskolákat. Ott egyedül voltam és úgy formáltam a munkámat, hogy mindenkinek jó legyen. Itt megszerveztem a színjátszó kört. Kirándulásokat szerveztünk és elmentünk nyaranta. TSZ-be jártunk dolgozni. A gyerekek összeadták a keresett pénzt, és ilyen dolgokra költötték. Amikor bekerültem Gyomára 1952-53-ban, ott oktatási osztályvezető lettem. De ezt nem szerettem. Mondtam, én nem piszkálok senkit... Ott voltam egy ideig, amikor egyszer megjelent egy cikk a gyomai újságban, hogy az egyháznak vagyok a beépített embere... Persze, én nem jelentettem be senkit sosem, eszembe se volt, de megyei probléma lett belőle. Az endrődi iskolába kerültem ezt az incidenst követően. Egy évet tanítottam itt, de hamarosan Nagylaposra helyeztek. Ott aztán olyan szerencsés voltam... Akkor jött divatba a tévé. Vettem egy nagy készüléket, egy Munkácsit. Bevittem az iskolába. A szülők indítványozták, hogy negyven, ötven, nyolcvan ember jöjjön nézni a műsorokat. Ez így volt akkor nem volt másik tévé a faluban. A gyerekek elmentek dolgozni, krumplit szedni, vagy ami volt, és összerakták a pénzt, és mentünk kirándulni belőle. Még a marhalevél kezelését is megtanultam, ne kelljen Gyomára bejárni ezért. Kántorkodtam, a fűtést is elvállaltam, színdarabot játszottunk. Még a csejti gyerekekkel is nagyon sokat voltunk kirándulni. Huszonhárom évig voltunk Nagylaposon. Színjátékokat írtam, azt megtanultuk a gyerekekkel, és jártuk a környéket. Tanyákat, tanyasi iskolákat. Mindenhol sikerünk volt. Aztán megnősültem. Született három gyerekünk. Nagyon aranyos, jó gyerekek. A fiam építészmérnök, a felesége is, de a lányuk is az. A fiuk közgazdász lett. Ildikó lányunk nagyon tehetséges, kiváló tanuló volt. Hajdúböszörménybe ment férjhez. Neki is három gyermeke született. Kisebb lányunknak, Katikának is két gyereke született. A könyveket leginkább az élet diktálja.

-Mi lesz a következő könyv?

-Lehet, hogy a sporttal, a focival foglalkozó folytatások lesznek a következők. Viszont megfogadtam, hogy verset nem írok.

Azért a szabadidőmben a kertben is szeretek tevékenykedni. Mikor pedagógus-földünk volt, akkor Csejtről kijártunk Kondoros tanya szélébe megművelni azt a földet. Hizlaltunk disznót, kettőt- hármat levágtunk egy évben... Azért még írni is szeretnék, mert a tervek, a gondolatok megvannak.